

Izhaja

vsak četrtek (po potrebi tudi večkrat) z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mira«, Velikovec, Koroško.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja

za celo leto . . . . . K 20—
» pol leta . . . . . » 11—
» četrt » . . . . . » 6—
» 1 mesec . . . . . » 2—

za inozemstvo primeroma več.
Naročnina se plačuje vnaprej.

Za oglasila se plačuje po 50 v, med besedilom po 1 K za 1 cm² vsakokrat, minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 80 v, za parte, zahvale in izjave po 1 K za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 30 v za besedo; debelo tiskano 60 v vsakokrat; minimum 5 K.

Za izvestilo pri upravništvu 3 K posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista »Mira«, Prevalje, Koroško.

Leto XXXIX.

Prevalje, 2. oktobra 1920.

Št. 60

Naša barva je bela!

Pustite belo glasovnico celo!

Glasujte vsi belo!

Pretrgajte zeleno glasovnico na dva dela in dajte obe v kuverto!

Univ. prof. dr. Rašo Kušej:

Koroški Slovenci, v boj za svobodo!

Dne 10. oktobra boste odločili o svoji usodi za se in za svoje sinove. Pokazali boste, ali vam je svet spomin na vašo mater, ali pa ste postali izdajalci najnižje vrste, izdajalci lastne majke, izdajalci rodne grude, ki so jo z znojem na čelu obdelovali že vaši očetje. Ponosni morate biti, da je vam svetovna vojska dala priliko, da si pristo izvolite svojo pripadnost. Naši bratje v Primorju vas zavidajo, šli bi na vašem mestu z nepopisnim navdušenjem v volilni boj za svojo in za domovine čast! Prepričan sem, da tudi pri vas ne bo drugače, ker drugače biti ne more!

Ne dajte se zbegati po kričalcih, ki vam grdiijo najozje brate, da bi vas preslepili! Na vaših tleh si hočejo zgraditi novo gospodstvo, ki ga jim je vojna odnesla, zaslužiti vas hočejo, da bi jim zopet hlapčevali, kot so vaši predniki to delali nemškimi baronom in grofom! Ni jim za vas, če se vam še tako dobrikajo, za lastne želodce in žepe jim gre, za katere naj bi skrbele vaše roke, vaši žulji!

Najlepši del Koroške je slovenski del! In ni boljšega ljudstva na svetu kot so slovenski Korošci! To vedo celovski kričalci, to vedo pa tudi naši nemčurji, zato pritiskajo na vas, zato hočejo omajati vašo značajnost! A koroški Slovenec je pač plašljiv in boječ, nikdar pa ni bil neznačajen! Narobe, iskati je bilo treba takih mož, kakor so naši zavedni Rožani in Podjunčani.

Pokažite vsakemu vrata, ki vam ponuja blago ali denar za izdajstvo! Vaši potomci, vaši otroci vas bi preklinjali, če zatajite dosedaj neomadeževani značaj in svojo zemljo prodaste oholemu tujcu! Očitati bi vam, da ste pozabili na dolgoleten naš klic „Svoji k svojim“, da ste zatajili lastno kri, da ste izdali svoje stariše in prodali svoje otroke v robstvo. Ne poslušajte onih, ki vam grdiijo našo novo osvobodeno, lepo in širno domovino! Nikjer dandanes ni tako, kakor je bilo pred vojsko. Temu ni kriv sedanji rod, to imajo na vesti prejšnji naši gospodarji! Svetovna vojska nas je učila, da je narodna vez tako močna kakor rodbinska vez, da po zakonu narave spadajo vsi, ki govore isti jezik, v celoto za se. Kakor govori

sv. pismo o zgubljenem sinu in o veselju očeta nad njegovim povratkom, tako smo se veselili vsi svojega združenja, svoje vrnitve pod streho ponosnega našega jugoslovanskega doma. In vi bi to streho zopet zapustili, zopet se podali v tuji, mrzli nemški svet? Nikdar ne, tem manj, ker bi bila potem vaša vrnitev izključena, ker bi propadali v robstvo, ker bi vam za večno zatono solnce zlate svobode in bi čuvaji naše zemlje, Peca, Obir in Jepa, gledali le solze na obrazih naših žena in deklet in gube skrbi na čelu njihov in očetov!

Rojaki, bratje! Vsak izmed nas je imel najrajše na svetu svojo mater. Vsak naj se vpraša, kaj bi mu velela slovenska mati, da naj stori, ako bi še živela, in vsak bo do pičice izpolnil svojo dolžnost! Poslušajte glas matere, ki vas kliče, da rešite, osvobodite našo domovino, naš divni, rajsko-lepi Korotan. Saj ne bo treba niti hudega napora, le nekoliko poguma napram hujskačem in trdnega značaja! Ni vam treba z mečem v roki podati se v boj, le z jasnimi očesom in čistim značajem. In zemlja, ki jo boste oteli za

Podlistek.

Dominik Skitek:

V zarji zmage.

Sredi jeseni, ko bo rumenelo in odpadalo listje z dreves, bodo zapeli zvonovi velikonočno Alelujo. Zvonili bodo in oznanjali vstajenje naroda iz tisočletnega trpljenja, oznanjali vrnitev izgubljene hčerke nazaj k ljubeči materi, oznanjali zmago pravice nad krivico. Tedaj bodo zbrisane solze z oči bednih in trpečih, znova bodo uživali svojo slavo ponižani in razžaljeni.

Pridi, zvezda zlata, pridi!

Že se je pojavila na obzorju, svetla in trepetajoča, obdana z veliko zarjo, ki je pregnala dolgo, temno noč. Napolnjena je bila ta noč z vzdihni preganjanih in umirajočih; za nje ni bilo žarka upanja, leto za letom je krožilo nad njimi krvavo solnce v temni noči tako dolgo, da bi se nad zadnjim trpinom zagrnila črna gomila.

Toda glej zarjo novega dneva! Vedno više po nebesnem svodu se razširja doli v mračno dolino in njene tajne moči vzbujajo novo življenje. Sveže zaduha zemlja, ki je nosila toliko gorja in pila toliko znoja in krvi; rosne kapljice se kopljejo v zlatih žarkih in zablješijo v tisočeri barvah, kot bi bila zemlja posuta z demanti . . .

Zdi se, da so se vrnili časi nekdanje slave korotanske . . . Na polju zlatijo žita, lipe razširjajo prijeten vonj in vabijo v sence svojih košatih vej. Vojvodski prestol, nekdanj zapuščen in prerasel z

mahom, začne znova blesteti, pričakuje prihod domačega vojvode. Na gričih pozdravljajo bele cerkvice, vsepovsod doni svečano zvonjenje. In sam Gosposvetski zvon, ki je že mnogo rodov spremljal k večnemu počitku, se je razmajal. Praznično se razlega njegov glas tja čez do brave do zadnjih gorskih sel ter se odbija ob skalnatih grebenih. Kakor drviijo planinski potoki v dolino, se tam združijo v globoki strugi in napolnijo morja, tako vrejo skupaj množice in se zbirajo na Gosposvetskem polju. Brez števila jih je kakor rosnih kapljic v jutru, v njih vrstah je zdravje in moč, sovrage je omahnil pred njimi.

Zastonj je bilo Judeževo delo, zastonj . . .

Naš narod ni dete, ki grabi po vsakem svetlem predmetu; „naš narod star je težkih tisoč let,“ preizkušen v trpljenju in ve, kje naj išče svojo srečo. Ali naj proda zaklade, ki jih je čuval verno skozi dolgo vrsto stoletij, za Judeževe srebrnike, ki bi prinesli mesto blagoslova prokletstvo nad nas?

Hvaležnemu otroku je svet spomin na umrlega očeta in rajno mater. Svete so mu njihove besede in nauki, sveta njihova zadnja naročila, sveto mu je končno vse, kar je bilo v življenju z njimi v zvezi. Pri vsakem važnem dejanju se vpraša, kaj bi rekla k temu rajna mati; materin vzgled in spomin mu je zvezda vodnica skozi celo življenje. Kakor nam je svet spomin vseh onih, ki so nekdanj s svojim znojem močili to zemljo, v kateri sedaj mirno spavajo, tako moramo varovati tudi svetinje, ki so nam jih izročili, da nam jih ne oskrunijo ali ukradejo naši sovražniki, ampak jih obogatimo ter tako izročimo z mirno vestjo in lahkim srcem potomcem, da se podedujejo od rodu do rodu.

Prvi zaklad, ki smo ga sprejeli kot dedščino od naših prednikov, je sveta vera. Da so bili naši predniki verni, o tem nam pričajo mnogoštevilne cerkvice, ki nas še danes prijazno pozdravljajo. Ko so izgubili svobodo, so bili sužnji svojih gospodov, nikjer ni bilo za nje dobre besede, zastonj so iskali pravičnost. Edino sveta vera jim je dajala moč in vztrajnost v trpljenju; svoje cerkvice so ljubili nad vse. Prišli so nad nje divji Turki, njihove roparske čete so nešteto krat pridrvile v naše slovenske pokrajine, pustošile polja, požgale domove, pobile velik del prebivalstva, nežni cvet mladine pa odpeljale v turško sužnost. Tam so jih vzgajali v janičarje, ki so postali najbolj zakleti sovražniki krščanstva. Pri Nemcih se je začel širiti v tistih časih krivoverski Lutrov nauk, deželni gospodje in grofi so se vojskovali med seboj, za turško nevarnost so se brigali le malo ali pa nič. (V zadnjem času so nastopali Avstrijci vedno kot zavezniki Turkov!) Slovenci, Hrvati in Srbi pa so stali na braniku za krščanstvo in rešili s tem celo Evropo turške povodnji in pogube. Pač pa so morali plačevati cesarju davek za vojsko proti Turkom, meščanom so morali zidati obzidja, graščakom pa trdne gradove. In ko so prišli v deželo Turki, so se meščani skrili za mogočnim obzidjem, graščaki so bili na varnem na svojih gradovih, kmetom pa so ugrabili Turki imetje, porušili cerkvice — a vere jim niso mogli vzeti; kajti vera se je globoko ukoreninila v njihovih srcih in če bi jim hoteli iztrgati vero, bi jim morali iztrgati tudi srce. Tudi ti, Judež, ne boš mogel vzeti našim ljudem zadnje tolažbe na smrtni postelji in naj to še tako neprijetno čuješ in vraga ne boš mogel

vselej tujega jarma, bi vam postavila spomenik, lepši od granita in bronca, ker bo zasnovan na hvaležnosti bodočih vaših rodov! Preudari naj vsak: Zmaga je nepobitno naša, ako stori vsak zaveden Slovenec svojo dolžnost. Za bojzljivost ni povoda! V strnjenih vrstah na volišče, na gorah in gričih pa pripravite kresove za veselo zmago. In ta mora biti lepa, tako lepa, da svet take še ni videl! V ljubezni bomo objeli brat brata, v ljubezni poljubili grudo, ki nas je rodila, kjer je tekla naša zibelka ob sladki pesmi naše matere in zapeli bomo skupaj pesem svobode in ljubezni pod novim svobodnim solncem!

Pismo starega učitelja koroškim Slovincem.

Ljubi rojaki!

Letos je minulo 45 let, ko sem moral vsled pritiska tedanje šolske oblasti pod dež. šolskim nadzornikom dr. Gobancem (goba mušnica za slovensko mladino), ki je rekel: „Die Slowenen haben keine Existenzberechtigung mehr in Kärnten, in 50 Jahren wird hier kein Slowene sein,“ zapustiti svoje ljube, zale, jako nadarjene učence v St. Ilju, ker nisem hotel sodelovati pri pretvarjanju mladine v ljudi, katerih Bog ni ustvaril. Še sedaj zavre v meni starčku kri, ko se spominam te bridke ločitve od ljubljene šolske mladine, iskrenih prijateljev, dragih starišev, bratov in divnega Roža, kjer je tekla moja zibelka.

Tudi na Štajerskem smo imeli hude borbe, a vendar nam nemška sila ni mogla preprečiti dela za sedanjo tako zaželjeno Jugoslavijo. A sedaj se bliža tudi vam dan rešitve.

Šentiljani, vsi Rožani
bili veke ste tlačani,
zdaj Jugoslavija kliče Vas,
zbežite k njej, dokler je čas!
Naj med Vami ni falota
domovine Iškarjota.

Koroška je bila posest Slovencev, kar so je posedli Nemci, to je rop. Kjer je šel Nemec le na svojo potrebo, tam je že „tajčér pesic“. — Rešite vsaj to, kar imate. Obljubljajo Vam marsikaj, česar sami nimajo. Pomislite, kdo obljubuje, zagrizeni plačani agentje, in če bi Vam tudi minister ali prezident, danes je ta, jutri drugi, ki teh obljub ni dal in se za nje ne bo zmenil. Kadar konja love, ovsa molé. Ko ga pa ujamejo, dobi cugelj, ga vprežejo v voz in — hi! bistahor!

Ta moj klic ni tako namenjen zvestim narodnjakom, kakor onim zapeljanim tajčfrajdlih „Tudislovincem“. — Najeli so zamorca, da umori neko osebo. Prišel je po storjenem umoru po obljubljeni plačilo, a reklo se mu je: „Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, er kann gehen.“ — Tako se bo godilo od strani Nemcev „Tudislovincem“, ako zmagajo Nemci. Nemci bodo ravnali z obema, kakor sv... z mehóm in prerokovanje dr. Gobanca se bo izvršilo, česar do sedaj ni bilo mogoče. Nasprotno pa bodo Slovenci vse do sedaj zapeljane radostno vzeli za svoje brate, če se bodo k svoji pravi mami Sloveniji vrnil in pomagali k lepši zmagi. Ko bom to zmago izvedel, bom z nepopisnim veseljem zapel:

Mogočna Drava, ljuba reka,
slovenska si od pamtiveka.
Slovenska bodi še naprej,
s ponosom tujcu to povej!

Z veliko ljubeznijo se oklepa Slovenec domače grude. Domovina, domači kraj, rojstna vas, rojstna hiša — ali je še za človeka kak bolj posvečen prostor na zemlji? Domača govornica, domači zvonovi, domači ljudje, domače planine, doline, cerkvice in šumljajoči potoki — ali ne stopi potniku v daljni tujini solza v oči, kadar se spomni na nje? Domovina, ti si naše zdravje, ti si naše vse! Morda je tudi drugod lepo, morda veselo, a najbolj drag je vsakemu rojstni kraj. Tam, kjer je tekla njegova zibelka, tam si želi tudi svoj grob. Napojena je ta zemlja z znojem, ki se cedi z obraza kmetovalcu, ko oborava polje brazdo za brazdo in si služi od zore do mraka svoj krnh. Napojena je s krvjo naših prednikov, ki so bojevali isti sveti boj za njo kot ga bojujemo sedaj mi in ki so osiveli, krvaveli in umirali v tem boju. Nekdaj pa so živeli Slovenci na svoji zemlji popolnoma svobodno. Niso jim ukazovali grofi in baroni, ampak sami so si izbirali staroste in župane ali vojvode. Pri nas na Koroškem je bilo tedaj središče vsega Slovenstva. Imeli smo svoje sloveske vojvode, ki so jih po starodavnih slovanskih običajih ustoličevali na Gosposvetskem polju. Tam je knez zbranimu ljudstvu prisegel, da bo vnet zaščitnik svete vere, da bo pravičen sodnik ter bo čuval narodove pravice.

(Konec sledi.)

Teci, urno teci
kamor prideš, svetu reci:
Nikol' ne bo Rožan
od Nemca več teptan.

Vi pa pošljite svoj hejmosr...
na pleve sc..!

Žofranov Domicijan.

Ne verjemite, da se drugače glasuje, kakor je razglašeno v 10. razglasu! Poučite ljudstvo o načinu glasovanja!

Posledice vojske!

Bil je velik vihar, da se je drevje majalo in so pokale korenine in odpadale suhe veje. Vsak velik vihar zdrobi suhe veje in jih vrže proč. — Tudi v človeškem življenju je tako. Vojska je za človeštvo silen vihar in ob koncu vojsk so bila vedno gibanja med ljudmi, podobna odpadanjem suhih vej. Stare vezi se trgajo, nove se nastajajo. Bile pa so nove že prej razpredene v srcih. Tudi v katoliški cerkvi je tako. Tudi med duhovniki je ista stvar; vsaj so vendar ljudje. — Vedno so se dogajali sem in tja slučajji, da je tudi kak duhovnik odpadel od vere in prestopil v kako novo versko družbo. Mnogo je tudi slučajev, da duhovnik ostane v isti veri, a ji dela s svojim dejanjem nečast. In zaradi takih drugi trpijo. Nekaj čudnega pa je, da je skoraj vedno vmes kaka ženska. Zaradi nje pride v navzkrižje s cerkveno oblastjo, zaradi nje zgubi veselje do stanovskega dela, opušča šolo, pridigo, spoved. Čuti se nezadovoljnega, zapostavljenega, sprotatje se ga izogibljejo. Začne pijančevati. Posledica temu je premalo denarja. Zaradi tega nastanejo dolgovi in včasih trpi tudi cerkveno premoženje.

Nekaj čudnega je na Koroškem to: da vsak tak nesrečen duhovnik postane „Nemcem prijazen“ in začne Slovence sovražiti. Četudi je iz Kranjske! Je to za koroške Slovence jako častno, da ti nesrečnejši ne najdejo med njimi opore zaradi trdne zvestobe koroških Slovencev do vere. Med Nemci je pa protiverski element že močan in tisti jih z veseljem sprejmejo kot orodje svojih naklepov. Kjer so med Slovenci protiverski elementi imeli vpliv in denar, so delali isti isto.

Sedaj ob plebiscitu dva taka slučaja: 1. Jožef Feinig, bivši frančiškan. Ker nima vseh šol, in so stariši želeli, da bi postal duhovnik, je šel v kloster. Tam mu pa ni ugajalo strogo življenje in je izprosil od škofa, da je smel postati svetni duhovnik. Javorje in Apače ga imata v dobrem spominu. Lansko leto je bežal iz Apač z Jugoslavo in bil v Javorju cel čas kot vojak oblečen jugoslovanski ogleduh. Potem so ga Nemci v Trgu zaprli. S škofom je prišel navzkriž in ker ni dobil več cerkvene plače, je šel k nemčurjem v službo „Heimatdiensta“.

2. Avgust Križaj, župnik v Guštanju. Namesto v šolo, je hodil v gostilno, pridigoval je poredkoma. Denarja je seveda vedno manjkalo, kar čutijo mnogo Guštanjčani in cerkvena kasa. Zaradi teh okolištin ni zahajal med duhovnike, rajši je šel med nemške uradnike.

Slovincem je bil toliko nasproten, da ni hotel pokopati nadporočnika Malgaja in je moral priti nemški duhovnik iz Celovca. Ko so koncem meseca majnika prišli Slovenci nazaj, se jih je zbal in je ubežal v Podklošter. Srečnega se pa tam menda ne počuti. Meseca majnika letos je „gnädige Frau Müller“ že šla na oglede v Šmihel, Tinje, Dobrovas, kam bode gospod kompetiral.

Da mora biti v silnih denarnih stiskah, priča, da se je tudi Heimatdienstu prodal in mu spisal brošurico proti združitvi koroških Slovencev z ostalimi Slovenci. V uvodu pravi, da bodo naši potomci nas ravno tako kleli kot Pliberčane in Velikovčane, ki niso bili za železnico. Nemci in nemčurji v Pliberku niso bili za njo.

Nemce in nemčurje torej otroci preklinjajo.
Nemci in nemčurji niso za Jugoslavijo.

Nemce in nemčurje bodo torej otroci preklinjali!

Župnika Križaja klic ob enajsti uri!

Te dni je vrgel koroški Heimatdienst več tisoč in tisoč izvodov „zelené“ brošurice „Ob enajsti uri!“ v koroško plebiscitno cono in tudi v jugoslovansko Mežiško dolino. Mi bi se s to „zeleno“ revščino ne pečali, če bi se njen nesrečni duševni oče ne bil podpisal s polnim imenom ter bi ne priznal te lažnjive krote za svoje lastno dete. A to je vendar storil: g. Avgustin Križaj, „bivši guštanjski župnik“.

Čudimo se še danes, kaj je „zapeljalo“ tega sicer „jako previdnega“ gospoda, da je postavil svoje ime pod takšno skrpučalo? Tisti, ki pravijo, da nekaj veje, trdijo: „ah, denar je tega kriv!“ Drugi pa zopet trdé, da je bilo plačilo še večje, nemara tako veliko kot cela podklošterska župnija!? Pa naj si bo eno ali drugo ali pa obe neresnično, to le pa stoji, da je janičar hušji od Turka in nemškutar zagrizenejši od Nemca; in tudi to stoji, da je gospod Križaj, če milo povemo: narodno „prestan in skisan“ Slovenec — ker nočemo naravnost reči, da je nemškutar! Ta zadnja ugotovitev pojasni vsakomur, kako je zašel „bivši guštanjski župnik“ med „zelené“ preroke, ki hodijo ob času plebiscita okoli v ovčjih oblačilih in pišejo in klatijo nepoučenim ljudem o „svoji ljubezni do ljubljenih koroških slovenskih rojakov“, o blagih namenih „krščanskih“ Nemcev do slovenskega ljudstva in o pravicah, katere uživajo slovenski Zilani v raju avstrijske republike, kjer se cedi mleko in strd! — Ne delamo krivice g. Križaju, če trdimo, da je „lažnjiv“ prerok! Sodite sami!

Kristus je svoje dni rekel: „Varujte se krivih prerokov... po njihovih sadovih jih boste spoznali!“

Kakšne so sadovi ali „zasluge“ g. Križaja „za ljubljene koroške slovenske rojake“, kakor sam naziva nas Slovence? To-le pravi sam o sebi: „Da ne mislite, da Vam piše Nemec, Vam povem, da sem rojen Kranjec, pristne slovenske krvi Križajev-Murnikov. Šestleten sem prišel v Celovec, kjer sem vzrastel ter se šolal in prebival 16 let; skozi 24 let sem duhovnik, od teh 22 let v slovensko-nemških župnijah (Prevalje, Vrata, Guštanj, Podklošter). Diham torej koroški zrak skozi 40 let... Lahko rečem, da vodi moje pero le ljubezen (?) do ljubljenih koroških slovenskih rojakov ter visoko spoštovanje in globoka hvaležnost do nemškega naroda!“ (Stran 7.)

Več ne ve g. Križaj povedati, kaj je storil za koroške Slovence! Zato ga opomnimo mi! 1. Očitno je podpiral nemški šulferein in südmarko ter izzival „mirne“ Slovence z znakom teh dveh nemških bojnih društev. 2. V svojem pastirovanju se je odlikoval v tem, da je spomnal predvsem mladostne zablode svojega — takrat še nekrščene — patrona sv. Avgustina! Škofijska pisarna „dokazuje hrani!“ 3. Zanimarjal je pouk krščanskega nauka v šolah ter raje posedal po raznih alkoholskih lokalih; kadar je pa prišel v šolo, je „iz hvaležnosti do nemškega naroda“ silil slovenske otroke učiti se nerazumljivi nemški katekizem. 4. Da pokrije svoje ne ravno preskromne izdatke, je zastavljal cerkvene vrednostne papirje, a še kljub temu pustil pri raznih denarnih zavodih, pri trgovcih in pri gostilničarjih v Guštanju „odprte“ račune, ko se je izselil med „visoko spoštovane“ Nemce. Ob tej priliki je pa vzela s seboj nekaj tisočev cerkvenega denarja kot „popotnico“ v raj nemško-avstrijske republike. 5. Povejte Vi sami, guštanjski kmetje, s kom se je bratil gospod Avgustin: ali z Vami „ljubljeni rojaki“, ali z ultranemškimi uradniki Thurnove jeklarne? Koga je nagnal njegov „farovski lintvern“ — ki se je sicer predstavljaj enakovrednim nemškim prijateljem za „Kapitänswitwe“ — s „smrdljivim paurom“, če ne Vas, „ljubljeni slovenski rojaki“, in to brez ugovora gospoda Avgustina, kateremu sedaj vodi pero le „ljubezen do milih slovenskih rojakov“? In tako dalje... Dovolj bodi! „Dobro“ drevo ne rodi takih „malopridnih“ sadov, pravi evangelij.

Sedaj, ko se poznamo, pa odprimo Vašo knjižico v „zelenem“ fraku, da zvejo tudi čitatelji „Mira“, kako znate resnico sukati. Samo nekaj stavkov naj navedemo. Najprej podčrtamo tudi mi, kot Vi: Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči. Bog je Slovence združil po jeziku in po veri! Kdor pa agitira za Nemško Avstrijo kot Vi, ta hoče Slovence zopet razkosati. In ravno tega mi ne trpimo — in to bomo tudi dokazali 10. oktobra s tem, da raztrgamo zeleno glasovnico!

Tudi v tem se skladamo s trditvijo g. Križaja, da so prinesli Nemci koroškim Slovincem luč svete vere. Tega še Nemcem nismo nikdar očitali! — A zamolčal je pisatelj, kako so gospodarili priseljeni „krščanski“ Nemci nad plemenom koroških Slovencev! Približno tako, kot Vaši čislani folksverovci v maju 1919 v župniščih in v domovih zavednih slovenskih delavcev in kmetov! Slovenske velmože in kneze, ki niso takoj razumeli blagrov nemško-krščanske kulture, so poklali ali pa izgnali iz njihovih gradišč in potem so visokokulturni nemški grofi in baroni, ki so si po komunističnem receptu razdelili s slovenskimi gradišči in posestvi — seveda proti volji nemškega škofa Modesta in drugih blagih misionarjev — vsilili našemu ljudstvu z bičem in mečem v roki: ali krst — ali smrt!

Split, 27. septembra. Iz Šibenika javljajo, da je izjavil dr. Pini na povratku iz Rima svojim pristašem, da so ga na merodajnem mestu uverili, da bodo imela bodoča pogajanja isti značaj, kakor ona, ki so se vršila v Pallanzi. Vsekakor bosta imela zadnjo besedo Millo in D'Annunzio.

Naredba glede uvoza in izvoza.

Belgrad, 27. septembra. Regent je podpisal naredbo glede uvoza in izvoza, ki jo je izdala vlada. S to naredbo se ukine devizna centrala in se proglašajo dinar za zdravo valuto, tako, da se bo odslej vršil nakup v naši državni edinoletni v dinarski valuti. Od tujezemskih valut bodo deponirane samo one, ki so proglašene za zdravo valuto. Finančni minister ima pravico nadzora in nadzora. V naredbi so označeni tudi denarni zavodi v Jugoslaviji, ki bodo posredovali pri izvozu in uvozu.

Pred mirom med Rusijo in Poljsko.

Moskva, 27. septembra. (Brezlično.) V novih navodilih, ki jih je prejela ruska mirovna delegacija v Rigi, izjavlja sovjetska vlada, da mora priznanje neodvisnosti Ukrajine, Litvanske, Bele Rusije in Vzhodne Galicije po Poljski in Rusiji tvoriti podlago za bodočo mirovno pogodbo. Zastopstva, ki so si jih izvolile te države, se morajo priznati. Glede Vzhodne Galicije naj odloči ljudsko glasovanje, pri čemer pa prihaja v poštev le ono prebivalstvo, ki res dela. Ako Poljaki ne bi pristali na to, potem predlaga ruska vlada, naj ta vprašanja ostanejo odprta in naj poljska vlada vzame na znanje, da se Rusija odreka zahtevi po znižanju poljske vojske, oddaje orožja Rusiji, postopni odpravi vojne industrije in po prepustitvi železnice Volkovijsk-Grajevo. Rusija je še vedno pripravljena, skleniti premirje in predhodni mir ter med Poljsko in Rusijo priznati mejo, ki poteka precej vzhodnejše kot ona, ki jo je določil vrhovni svet. Ako bi poljska vlada zavrnila to ponudbo, potem bi po mnenju ruske vlade s tem izjavila, da si želi zimske vojne. V tem primeru ostanejo ravnokar navedeni mirovni pogoji v veljavi le do 5. oktobra.

Riga, 27. septembra. (Brezlično.) Načelnik poljske mirovne delegacije Dombki je sprejel več inozemskih novinarjev in jim naznanil, da bodo novi ruski mirovni predlogi brez dvoma pripomogli do skorajšnjega sklepa miru.

Dunaj, 27. septembra. Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Stanislavova z dne 26. septembra: Novi uspehi generala Polivanova so boljše med Bugom in Dnjestrom prisilili, da nadaljujejo svoj umik proti vzhodu. Zavzeli smo mesto Proskurov.

Ne udajte se 10. okt. pijači! Ostanite trezni!

Dnevne vesti.

Imenovan je dr. Gregor Rožman, honorarni profesor na teološki fakulteti v Ljubljani, za docenta kanoničnega prava. Izredni profesor dr. Rado Kušej je imenovan za rednega profesorja na juridični fakulteti. Čestitamo!

Pozor! Iz Celovca bodo prišle v kratkem različne osebe, ki so plačane od „Heimatdiensta“ in poslano od vojaške oblasti, ki imajo nalogo, da hujskajo zopet našo državo in upravo, oziroma, da vohunarijo za Nemško Avstrijo. Prebivalstvo se opozarja, da naznani takšne osebe takoj pristojni orožniški postaji.

Labud. Ustrelil se je dne 20. septembra Primož Sušnik, Jerbičev mlinar na Drumljah. Samomorilec je bil slaboumen, oziroma bolan na živcih in je večkrat „fantaziral“.

Zadnje deževje je napravilo ob Dravi in Krki precej škode, ker ste reki izstopili.

Celovčani prihajajo v cono A ter zamenjavajo različne stvari za živež, da morejo svoje družine preživeti. Na drugi strani pa razsiplje nemška propaganda cukar, blago itd. v agitacijske svrhe, Celovčanom pa najpotrebnejših živil primanjkuje.

Predčasno veselje. Ljudski pregovor pravi, da se smeji tisti najbolj, ki se smeji poslednji. Ker Nemci vedo, da se po plebiscitu ne bodo mogli smejati, zato skrbijo, da se jim mi posmejimo že v naprej. Beljaški občinski svet je sklenil, da bodo imeli Beljačani „v slučaju“ (1), ako zmagajo, celi teden od 11. do včevši 17. oktobra žegnanje ali „Festwoche“, kakor pravijo. Napravili so že natančen program vsega pričakovane „heca“. Tako bo 11. oktobra „fakelzug“, mesto bodo razsvetili, „fest“ bodo menda govorili (Festrede), dne 12. oktobra ruml v gledališču in placmuzika. 13. bodo samo prepevali

in hajlali, 14. bodo igrali znani šund „Kärnten in Not“, 15. zopet sam „teater“, 16. bo ljudska veselica in 17. festruk in maček. — Bog daj norcem pamet! Ampak ti Beljačani bi tudi s pametjo ne vedli kaj početi.

Nemški teror v Celovcu. Kakor znano, sta v občinski glasovalni komisiji v Celovcu tudi gospoda Jožef Ferjančič star. in njegov sin Ernest. V noči od 24. na 25. septembra med enajsto in dvanajsto uro pridrvi tolpa 20 do 30 Celovčanov pred hišo v Pavličevi ulici 7, kjer stanuje g. Ferjančič, vpije, razgraja, nalepi hujskajoče letake, razbija in vpije ter psuje: Gauner, Schuft, Fallot, Canaille, „Oberschuft komm herunter, wenn Du deutsche Watschen bekommen willst“ itd. — sami lepi izrazi, katerih je zmožen le nemški kulturni jezik, oziroma celovška nemška kultura. Prinesli so s seboj tudi lojtro in so hoteli bržkone v stanovanje vdreti. To vpitje in razgrajanje je trajalo celo uro. Policija se ni prikazala. Prepevali, oziroma vpili so pesem: „Was gebührt an Jugoslovak, a Strick um den Hals und a Messer ins Gnack.“ — Nemški listi v Celovcu pišejo o jugoslovanskem terorju v cono A, pa ne vidijo bruna v očesu celovških hujskajočev. Lepa kultura, s katero hočejo osrečiti tudi cono A. Zato pa bomo 10. oktobra vsi glasovali belo. Ne maramo celovške kulture, ne maramo romanja, ne maramo nemirov. Mir je nam samo v Jugoslaviji zasiguran.

Pri sv. Emi nad Podjuno, kjer počiva v zanimivi votlini sv. Rozalija, je bilo v nedeljo žegnanje. Na prijaznem hribu se je zbralo par tisoč ljudi, ki so občudovali lepoto koroške zemlje, katero je obsevalo prijazno jesensko solnce. Po končani službi božji se je vršil shod, katerega so se udeležili vsi romarji. Ljudstvo je z zanimanjem sledilo govornikom in živahno pritrjevalo njihovim izvajanjem. Prvi je govoril g. narodni poslanec Franc Smodej. Za njim je govoril kmet Pečnik iz Šmihela ter povdarjal pravice, ki jih ima naš kmet na tej lepi zemlji, katero obdeluje s svojimi žulji in jo ljubi z vsem svojim srcem. Slovenski kmet ne bode izdal te zemlje nikoli tujcem in Judežem! To bode pokazal dan glasovanja. Posebno številnim ženskam je govorila Rudolfova. Navzočih je bilo tudi precej zapeljancev nemškutarjev. Izprva so bili še mirni. Pozneje pa so se zbrali na posebnem koncu ter začeli z medsebojnim zabavljanjem shod motiti. Naši fantje pa so se zbrali okrog zabavljacev ter so jih skušali ponižati. Pa kaj pomaga lepa beseda pri teh zapeljancih? Nastalo je še večje razburjenje, in ker ni zalegla pametna beseda, so naši fantje zavpili „Hoo-rruk!“ in šlo je dol po strmeh bregu. Za bežičimi pa so letele ne palice, ampak besede: Judeži, izdajalci, sram vas bodi! Po tem kratkem pretrganju je govornica končala svoj govor in shod je zaključil poslanec Smodej.

v **Pliberk.** V nedeljo, dne 3. septembra se uprizori v pliberški šolski telovadnici zanimiva igra „Plebiscit“. — Pridite v obilnem številu!

Dopisi.

Velikovški okraj.

v **Pliberk.** (Celovčani izzivajo!) Za 26. septembra sklicali so Nemci in nemčurji, ker javnega shoda ne morejo prirediti, shod po § 2. Da bodo nemoteno zborovali, naročili so celovške Nemce, 6 avtov po številu, same moške. Ker se ni vedlo za ta shod prej, kakor v nedeljo dopoldne in so se širile različne verzije, ene, da ni dovoljen, druge, da se vrši, in je bil čas zelo kratko odmerjen, ni bilo mogoče tako hitro protukrepov storiti. Zborovanje se je vršilo v pivovarni. Priporočamo vladi, da pošlje tej še več ječmena za varjenje, kakor ga je bila dovolila, ko ni bilo proste trgovine. Zbralo se je približno 400 Nemcev in nemčurjev z otroci vred. Varnostna straža, Celovčani pod krinko „Gesangsverein“, peljali so se v Pliberk z avtomobili v gostilno k Nemetzu, kjer so se pošteno napili, ker so prišli lačni, kakor divje zverine. Saj so imeli tudi take avtomobile, kakoršne se rabi za prevažanje arestantov. Proti osmi uri nahajalo se je nekaj Slovencev na Krekovem trgu, koje je gnala radovednost gledat, kaj Celovčani delajo. Med temi je bil tudi Pliberčan Krepl, kojega so vabili z besedami k Nemetzu: „Sie sind ein fiescher Mensch, kommen sie nur herein!“ Gostilniški prostori so bili pa polni in tako je ostal zunaj pred vrati nekaj časa, nakar se je oddaljil na trg. Zaklical je: „Živela Jugoslavija!“ Nato so planili na njega. Prvi ga je udaril nadebudni lekarničar Schwartzl in drugi. Med temi je bil tudi predsednik plebiscitne komisije okrožja Pliberk, italijanski podpolkovnik, ki ga je tudi udaril. Radovednost je prignala tudi klobučarja Ovejčaka pogledat, kaj se vrši. Bil je popolnoma miren. Tega je udaril signor tenente colonello po nosu,

da je bil takoj ves krvav. Gospod predsednik je bil v civilu in kot tak je potegnil on in njegovi šoferji ter sluge z Nemci. S tem se je pokazala popolna nepristranost italijanskega predsednika. Ne samo to, da se je udeležil napada, reagiral je tudi na klic „živela Jugoslavija“ z „krepa Jugoslavija“. Priče so na razpolago. Taka nepristranska komisija mora takoj izgniti! Vsa hvala gre angleškemu in francoskemu častniku, ki sta samo mirila in varovala nevtralnost. Ko je nastopilo orožništvo, poskrili so se vsi nemčurji kakor ščurki ter bežali po stranskih izhodih. Voditelj dr. Herbst je pa kričal: „Alles in die Häuser!“ Da si ne bomo pustili kaj takega dopasti, za to bomo že poskrbeli.

v **Št. Rupert pri Velikovcu.** Dne 20. sept. 1920 je preminul vrli slovenski rodoljub Simon Kramer, orodniški kovač in posestnik na Ricinju pri Velikovcu. Iz nizkega stanu se je s pridnostjo povspel do hišnega posestnika. Bil je vselej zvest Slovenec, svoje otroke je vse pošiljal v tukajšnjo „Narodno šolo“, pri vseh volitvah je neomahljivo stal na slovenski strani. Dasi brati ni znal, se je do zadnjega zelo zanimal za našo narodno prihodnost, njegovi domači so mu morali čitati došle slovenske liste. Njegov pogreb je bil zelo sijajen, udeležilo se ga je obilno ljudstva, posebno slovensko žensko društvo in slovensko pevsko društvo iz Velikovca, ki je krasno pelo v cerkvi in ob grobu. Lahka mu bodi slovenska zemlja!

v **Strpna vas pri Šmihelu.** Nemila smrt je ugrabila iz naše srede zavednega slovenskega mladeniča Tomaža Ramuša iz odlično slovenske Ramušove hiše. Bil je v najlepših letih. Toda v vojski si je nakopal bolezen, od katere ni mogel ozdraviti. V boleznih, dolgi in mučni, je bila njegova velika in goreča želja, ki jo je večkrat izrazil: „O, da bi mogel dati še svoj glas za svojo domovino, Jugoslavijo, potem rad umrjem. Sicer vem, da ne potrebuje mojega glasu, a bi ji vendar tako rad pripomogel k tem lepši zmagi na dan glasovanja!“ — Dragi Tomej! Hrepenel si po svobodni časi domovini, a dosegel s svojo globoko vernostjo nebesko domovino, kjer sije večno solnce in vlada največja svoboda. Za svojo in našo časno domovino pa prosil sedaj nebeskega Kralja!

Cerkvena vest.

Cerkveni shod v Dolini se ne vrši radi plebiscita 10. oktobra, ampak že roženvenško nedeljo, dne 3. oktobra. Spored kakor druga leta. Verni Slovenci, pridite k Mariji, da pod njenim varstvom premagamo novodobnega Turčina!

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.
Odgovorni urednik: **Otmir Mihálek**.
Tisk tiskarne Družbe sv. Mohorja v Prevaljah.

Zahvala.

Za vse izraze sočutja in za obilno udeležbo pri pogrebu našega nepozabnega moža in očeta

Šimena Kramer

orodniškega kovača in hišnega posestnika na Ricinju pri Velikovcu

se vsem udeležencem, posebno še slavnemu „Slovenskemu ženskemu društvu“ in slavnemu „Slovenskemu pevskemu društvu“ v Velikovcu za krasno petje priskrbeno zahvaljujemo in priporočamo dragega pokojnika v blag spomin.

Na Ricinju pri Velikovcu, dne 27. kimavca 1920.

Globoko žalujoča
družina Kramer.

Bakrene kotle za kuhanje žganja ima na prodaj **Ivan Vidali**, klepar, Prevalje.

Primešaj krmí Mastin!

V zmislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899, št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporečil dne 28. julija 1899, št. 25.255, smejo dietetično sredstvo **Mastin**, redilni prašek za prašiče in za vsako živino, lekarnarji, trgovci, drogistični in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900, mag. opr. št. 28.561. — Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane K 30.50 in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpušča; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti K 12.50.

Lekarnar Trnkoci
v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.